Programmabegroting 2027–2030

CDA-fractievoorzitter – Raadsvergadering 3 november 2026

Voorzitter,

Krachtig verder! Dat is de titel van ons coalitieakkoord. En dat is ook de opdracht die voor ons ligt.

Maar krachtig verdergaan betekent niet dat we zonder zorgen vooruit kunnen kijken. Het betekent dat we eerlijk zijn over de uitdagingen, duidelijke keuzes maken en vasthouden aan wat voor onze inwoners van waarde is.

Deze programmabegroting laat zien dat de financiële ruimte beperkt is. De kosten stijgen, de druk op het sociaal domein neemt toe en we teren in op onze reserves. Tegelijkertijd willen we woningen bouwen, voorzieningen behouden, ons centrum versterken en inwoners ondersteunen die dat nodig hebben.

Dat vraagt om realisme en scherpe keuzes.

Voor het CDA begint goed bestuur bij twee vragen: **wat kunnen we ons veroorloven en wat kunnen we ons als samenleving niet veroorloven om te verliezen?**

Eerst de basis op orde

Om onze ambities waar te maken, hebben we een goed functionerende gemeentelijke organisatie nodig. Het CDA begrijpt daarom de investeringen in bedrijfsvoering, procesmanagement, juridische capaciteit en ICT.

Maar investeren alleen is niet genoeg. We willen ook weten wat die investeringen opleveren.

Waar moet onze organisatie over vier jaar staan? Welke verbeteringen mogen inwoners en ondernemers verwachten? En hoe maken we zichtbaar dat die verbeteringen daadwerkelijk worden gerealiseerd?

Wij vragen het college daarom om vanuit een heldere totaalvisie te werken aan een toekomstbestendige organisatie, die goed verbonden is met de Bornse samenleving.

Financieel verantwoord, met oog voor onze inwoners

Voorzitter,

De financiële situatie vraagt om realisme. De kosten in het sociaal domein lopen op en de vergoeding vanuit het Rijk is onvoldoende om alle uitgaven te dekken. We moeten zelf bijpassen en reserves aanspreken. Dat kunnen we niet onbeperkt blijven doen.

Tegelijkertijd hebben we afgesproken de woonlasten voor inwoners en ondernemers betaalbaar te houden. Het CDA wil daarom niet als eerste naar lastenverzwaring grijpen.

We moeten eerst kijken waar we slimmer kunnen werken, waar kosten omlaag kunnen en waar beleid effectiever kan worden uitgevoerd.

Daarbij gaat het niet alleen om de vraag hoeveel geld we uitgeven, maar vooral om wat we ermee bereiken. Welke resultaten boeken we? Welke maatschappelijke effecten zien we? En welke aanpak werkt daadwerkelijk?

De beleidsindicatoren in de begroting geven daarvoor nog onvoldoende houvast. Wij vragen het college hoe de raad beter inzicht krijgt in de effectiviteit van beleid en de ontwikkeling van de kosten.

Want zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgeld betekent ook dat we voorkomen dat we geld uitgeven aan maatregelen die onvoldoende opleveren.

Wonen en een levendig centrum: ambities moeten werkelijkheid worden

Een passende woning vinden is voor veel mensen een grote uitdaging. Starters willen hun eerste stap zetten, gezinnen zoeken ruimte en senioren willen een woning die past bij een volgende levensfase.

De ambitie om gemiddeld ongeveer 200 woningen per jaar te realiseren is stevig. Wij willen daarom van het college weten waar versnelling mogelijk is en hoe knelpunten, zoals vergunningverlening en netcongestie, worden aangepakt.

Ook de ontwikkeling van het Rheineplein biedt kansen. Het moet meer worden dan een plek om boodschappen te doen. Het moet een bruisend hart van Borne worden, waar mensen elkaar ontmoeten, ondernemers kansen krijgen en activiteiten zorgen voor levendigheid.

Daarbij is betrokkenheid van inwoners en ondernemers onmisbaar. Participatie moet niet pas beginnen wanneer de belangrijkste keuzes al zijn gemaakt. Wij vragen het college daarom hoe inwoners, ondernemers en dorpsraden ook de komende jaren voldoende kunnen meedenken.

Daarnaast vraagt de groei van Borne om goede keuzes op het gebied van mobiliteit. Hoe houden we wijken bereikbaar? Hoe zorgen we voor veilige routes voor fietsers en voetgangers? En hoe blijft ons centrum goed bereikbaar?

Het CDA vindt dat het mobiliteitsprogramma, zoals aangekondigd bij de omgevingsvisie, prioriteit moet krijgen. Daarom dienen wij hiervoor een voorstel in.

We zien ook met genoegen dat het college werk maakt van de plannen voor een tunnel in de Bornerbroeksestraat en daarbij de dialoog met de buurt zoekt. Een belangrijke ontwikkeling voor de verkeersveiligheid en de bereikbaarheid van onze sportvoorzieningen.

Zorg en noaberschap: voorkomen waar het kan, ondersteunen waar het moet

Voorzitter,

Als er één onderwerp is waarin de waarden van het CDA samenkomen, dan is het wel het sociaal domein.

Noaberschap is voor ons geen mooi woord voor op papier. Het is een manier van samenleven. Naar elkaar omzien, verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en er zijn voor mensen die het even niet alleen redden.

Dat zien we dagelijks in Borne, Hertme en Zenderen. Bij vrijwilligers die zich inzetten voor anderen, bij verenigingen die mensen verbinden en bij inwoners die voor elkaar klaarstaan.

Een sterke gemeenschap begint niet bij een gemeentelijke regeling. Die begint bij mensen die naar elkaar omzien. Maar dat betekent niet dat de gemeente achterover kan leunen. Juist de gemeente moet zorgen voor goede voorwaarden en op tijd ondersteuning bieden wanneer dat nodig is.

Onze CDA-lijn is helder: voorkomen waar het kan, ondersteunen waar het moet.

Daarom zien we perspectief in de verdere ontwikkeling van het Sociaal Hus en het versterken van de sociale basis. We moeten bestaande voorzieningen en samenwerkingen beter benutten en voorkomen dat inwoners van het ene loket naar het andere worden gestuurd.

Ook de aanpak voor een toekomstbestendige sociale basis 2035 ondersteunt het CDA. Daarmee bouwen we aan een samenleving waarin preventie, gezondheid, participatie, mantelzorg, vrijwilligerswerk en passende ondersteuning met elkaar verbonden zijn.

Maar preventie begint vaak al veel eerder. Bij gezinnen, bij opvoeding en bij jongeren die een plek nodig hebben om elkaar te ontmoeten.

Daarom is het CDA mede-indiener van het amendement om te investeren in collectieve opvoedondersteuning via LOES.nl. Laagdrempelige ondersteuning en vroegsignalering kunnen voorkomen dat kleine problemen later grote problemen worden. Dat is goed voor gezinnen én voor de samenleving.

Daarnaast willen we meer aandacht voor jongerenplekken in Borne. Het initiatief om daarbij samen te werken met ondernemers spreekt ons aan. We horen graag van de wethouder wat hiervoor nodig is en hoe het ervoor staat.

En wat het CDA betreft worden de extra middelen voor VVE-plekken ook daadwerkelijk daarvoor ingezet. Een goede start voor jonge kinderen is een investering in hun toekomst.

Voorzitter, dit is waar het CDA voor staat: een samenleving waarin mensen naar elkaar omzien, waarin we problemen zo vroeg mogelijk aanpakken en waarin niemand er alleen voor hoeft te staan.

Verenigingen, sport en cultuur: de kracht van Borne

Voorzitter,

De kracht van Borne zit in onze mensen. In onze verenigingen, onze vrijwilligers, onze sportclubs, onze culturele initiatieven en onze evenementen.

Wie kijkt naar Borne, Hertme en Zenderen, ziet hoeveel onze gemeenschap daaraan te danken heeft.

Sportverenigingen brengen mensen samen. Cultuur geeft kleur aan onze dorpen. Evenementen zorgen voor ontmoeting en levendigheid. En heel veel daarvan wordt mogelijk gemaakt door mensen die zich daar in hun vrije tijd voor inzetten.

Dat is niet vanzelfsprekend. Dat vraagt om waardering, vertrouwen en ruimte.

Voor het CDA zijn vitale verenigingen geen bijzaak. Ze zijn een onmisbare bouwsteen van een sterke samenleving. Ze dragen bij aan gezondheid, ontmoeting, integratie en noaberschap. Ze zorgen ervoor dat mensen ergens bij horen.

Daarom moeten we zorgvuldig omgaan met onze sportvoorzieningen en de investeringen in Sportcentrum Borne, sporthal De Veste, het zwembad en sportpark 't Wooldrik. Die investeringen moeten zoveel mogelijk maatschappelijk rendement opleveren.

Onze motie Sportcoaches onderstreepte al eerder hoe belangrijk sportcoaches kunnen zijn voor de vitaliteit van verenigingen en de kwaliteit en kwantiteit van het sportaanbod. Mooi dat deze gedachte ook in het coalitieakkoord is teruggekomen.

Daarnaast zien we dat de afgelopen jaren actief is gewerkt aan een meer **open sportpark**. Verenigingen en organisaties zijn steeds meer met elkaar verbonden en zoeken elkaar op. Dat is een ontwikkeling die het CDA van harte ondersteunt. Een sportpark moet niet alleen een plek zijn waar je komt om te sporten, maar ook een plek waar ontmoeting, samenwerking en verbinding ontstaan.

We begrijpen dat het college niet alles tegelijk kan oppakken. Maar we vragen wel om in 2027 te kijken hoe we onze sportaccommodaties optimaal kunnen benutten en vooral hoe we onze verenigingen verder kunnen versterken. Daarbij hoort zeker de verdere ontwikkeling van sportcoaches bij. Belangrijk is dat verenigingen zelf initiatief moeten nemen, met de zekerheid dat de gemeente hen ondersteunt met goed sport- en verenigingsbeleid.

Ook onze culturele initiatieven en evenementen verdienen die aandacht. Borne koestert zijn tradities en jaarlijkse evenementen. Ze brengen mensen samen en geven kleur aan onze gemeenschap.

Daarom zetten wij vraagtekens bij het stoppen van de waarderingssubsidies voor eenmalige culturele initiatieven. Het CDA wil dat er voldoende ruimte en middelen blijven om zulke initiatieven mogelijk te maken.

We horen graag van het college hoe bijvoorbeeld de arrangementssubsidie en het ondernemersfonds hierin kunnen voorzien en hoe dit zich verhoudt tot het stoppen van de waarderingssubsidies.

Voorzitter, laten we vooral niet vergeten: de gemeente organiseert niet de samenleving. Dat doen onze inwoners. Onze taak is om ruimte te geven, te ondersteunen en initiatieven mogelijk te maken.

Dat is voor het CDA de kracht van Borne.

Tot slot: ambities waarmaken en keuzes uitleggen

Voorzitter,

De programmabegroting 2027–2030 maakt duidelijk dat we niet alles tegelijk kunnen doen. Dat vraagt om prioriteiten, goede informatie en een raad die kan controleren of afspraken daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Het CDA wil vasthouden aan de lijn van het coalitieakkoord: voldoende woningen bouwen, de woonlasten betaalbaar houden, investeren in een toekomstbestendige organisatie en zorgen voor goede, toegankelijke ondersteuning.

Maar we kijken verder dan de cijfers alleen.

Kunnen jongeren hier een toekomst opbouwen? Kunnen ouderen hier prettig blijven wonen? Vinden gezinnen op tijd ondersteuning? Krijgen verenigingen en vrijwilligers de ruimte om hun belangrijke werk te doen? En kunnen inwoners erop vertrouwen dat we zorgvuldig omgaan met hun gemeenschapsgeld?

Dat zijn voor ons geen losse onderwerpen. Ze hangen met elkaar samen en bepalen de kwaliteit van leven in Borne.

Daarom vragen wij het college om niet alleen de financiële kant van de begroting te bewaken, maar ook de voortgang en de maatschappelijke effecten inzichtelijk te maken.

Krachtig verder betekent voor het CDA: realistisch zijn over onze middelen, duidelijk zijn over onze keuzes en trouw blijven aan de mensen voor wie we het doen.

Niet alles kan. Maar wat we doen, moeten we goed doen.

Met oog voor morgen, verantwoordelijkheid voor vandaag en noaberschap als fundament.

Dank u wel, voorzitter.